

Morfologització i semantització. El *blending*, un recurs de creativitat lexicosemàntica dels aprenents de català en l'Educació Secundària Obligatòria¹

Caterina Martínez²

Resum: Fem en aquest article una aproximació a l'estudi dels mecanismes de creativitat lexicosemàntica dels estudiants de 1r i 4t d'ESO. Les dades analitzades s'han obtingut en un experiment que permet avaluar els procediments de categorització d'individus de 12 a 16 anys. Atesa la riquesa dels resultats, ací es posarà atenció exclusivament en un tipus particular de *blending* que permet descriure el procés de morfologització d'una estella o segment d'un mot. Es fa també una descripció general del recurs del *blending* dins els materials obtinguts i, globalment, dels mecanismes de generació lexicosemàntica de la població enquestada. La Teoria de la Integració Conceptual es mostra útil per l'estudi dels mecanismes de creació de mots i de categorització.

Mots clau: *Blends*, *blending*, Teoria d'Integració Conceptual, creativitat lexicosemàntica, català, ESO, mecanismes de generació de mots, semàntica, morfologia, neologia.

Abstract: This paper is an initial study of the lexical and semantic creativity mechanisms among 1st and 4th year ESO (Compulsory Secondary Education) students. The data analysed were obtained in an experiment assessing the categorization processes in individuals between 12 and 16 years of age. Given the abundant evidence obtained, this paper will focus on a specific instance of blending which allows a description of the morphologization process of a word splinter. A general description is also given of blending within the results obtained, and globally, of the lexical and semantic generation processes among the respondents. Conceptual Integration Theory proves useful towards the study of word formation and categorization processes.

Keywords: conceptual blending, Conceptual Integration Theory, word formation mechanisms, lexical and semantic creativity, Catalan, ESO, word-formation processes, semantics, morphology, neology, Catalan speakers.

1. Introducció. Què és la creativitat lexicosemàntica?

Una de les característiques definitòries del coneixement d'una llengua és l'accés a la creativitat lingüística (Lessard & Levison 2001: 245). Concretament, la creativitat lèxica i semàntica és, segons un dels pares de la Lingüística Cognitiva, Langacker (1987: 490):

The creation of novel expressions, including extensions (involving figurative language, the adaptation of linguistic units to new situations, or even wilful violation of convention) and also the straightforward computation of fully sanctioned expressions.

La creativitat és, entre altres coses, la capacitat dels parlants d'emprar mots que són nous o amb sentits nous o combinats de maneres noves en relació amb la llengua emprada per la seva comunitat lingüística en una època prèvia, mitjançant

¹ Agraïsc a Sandra Montserrat, a l'ISIC-IVITRA (dirigit pel professor Vicent Martines) per l'oportunitat de dur a terme la recerca amb el seu suport, als estudiants i als professors (Carolina Santonja i Caterina Martínez de Dios) per la possibilitat de dur a terme l'experiment i a Elena Sánchez i a Jordi Antolí pel suport en la realització de la recerca.

² Filòloga, Universitat d'Alacant.

processos morfològics productius i la descodificació de mots recentment creats. Aquest concepte és la pedra de toc del nostre estudi. Aquest article pertany a una recerca més àmplia que pretén caracteritzar els mecanismes de creativitat lexicosemàntica entre la població d'estudiants de 12 a 16 anys que segueixen programes d'ensenyament bilingüe (català i espanyol) diferents. Atesa la riquesa dels materials obtinguts, ací només pararem atenció en el *blending* (*Conceptual Blending*), un procediment poc atès en català i que té una presència remarcable en aquests materials i, específicament, en un parell de casos en què un dels segments o estelles dels mots amalgamats ha experimentat un procés de morfologització (Martínez, en premsa).

1.1 Objectius i hipòtesis

Els objectius que pretenem assolir en acabar aquest estudi són: a) descriure els mecanismes de creació lexicosemàntica en adolescents d'ensenyament secundari, i, específicament; i, b) mostrar si hi ha hagut un esclat de *blending* –tipus de composició– entre les generacions més joves de parlants de llengües romàniques semblantment als de les germàniques.

Així mateix, pretenem de constatar si es reflecteix sobre la capacitat de generació lèxica i semàntica dels joves la tendència contemporània de les llengües romàniques a afavorir la formació de paraules per composició i, específicament, el *blending* o amalgama (morfològica i conceptual).

1.2 Estat de la qüestió i justificació

Ens hem decidit de fer un estudi aprofundit sobre el *blending* com a mecanisme propi de la creativitat lèxica a fi d'iniciar-ne una investigació des d'un punt de vista cognitiu en català atesos: a) l'interès de la Semàntica Cognitiva i, concretament en la creativitat i, doncs, en el canvi lexicosemàntic; b) l'avanç en el coneixement del funcionament i dels mecanismes en què es manifesta aquest tipus de creativitat; c) el pes de la generació de neologismes compostos morfològics, semàntics i morfosemàntics en les llengües germàniques; d) la influència de les llengües germàniques, específicament de l'anglès, sobre les llengües romàniques pel que fa a la formació de neologismes; e) el buit en el tractament d'aquests neologismes i, concretament, dels «mots maleta» en català; i e) la gran quantitat de materials de qualitat, majoritàriament, compostos i, particularment, *blends*, reportats a través de l'experiment «Què és açò?» realitzat per estudiants d'educació secundària dins la nostra recerca que tot seguit descrivim.

1.3 Metodologia

L'experiment dissenyat per mesurar la creativitat lexicosemàntica va ser dut a terme durant el mes de maig al centre d'educació secundària IES Mutxamel (comarca de l'Alacantí), seleccionat entre els de les comarques meridionals del País Valencià pel fet d'estar adscrit a un territori d'àmbit periurbà i, majoritàriament, valencianoparlant. Els 100 subjectes que hi van participar eren quatre grups d'estudiants de 1r i 4t d'ESO (entre 12 i 16 anys) que seguien bé, el Programa d'Incorporació Progressiva (PIP) –2 grups– o bé, el Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) –2 altres grups–.³

³ El sistema educatiu valencià ve determinat, des de 1983, per la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV). Aquesta llei articula el nostre sistema educatiu en diversos programes bilingües, concretament, i, com veurem a continuació, en dos: PEV i PIP. En primer lloc, entenem per “programa bilingüe”, ‘aquell, gràcies al qual, l'alumnat, en acabar l'etapa educativa, estarà capacitat per a l'ús igualitari, oral i escrit, del valencià i del castellà’; és a dir, ‘aquell programa destinat a aconseguir un domini equilibrat de les dues llengües cooficials al País Valencià’. En segon lloc, com dèiem, el sistema educatiu valencià es desglossa en dos programes d'educació bilingüe, en funció de: la personalitat de l'alumnat (és a dir,

La prova, anomenada «Què és açò?», s'inscriu en la metodologia del tipus d'investigació docent qualitativa. Aquesta mena d'enfocament es caracteritza per:

- 1) enquestar diversos participants sobre un únic fenomen (12 imatges);
- 2) extraure dades en forma d'imatges i de mots.
- 3) partir de la comprensió de la realitat social dels participants;
- 4) admetre la subjectivitat;
- 5) ser obert, il·limitat i flexible;
- 6) seguir la lògica inductiva, és a dir, a partir de les dades elaborar una teoria;
- 7) plantejar la problemàtica de manera oberta, il·limitada i flexible;
- 8) aplicar la teoria i la literatura (o bibliografia), com a justificació de les dades empíriques obtingudes i analitzades;
- 9) fer un ús moderat de l'estadística;

Aquest tipus d'experiment forma part de les *picture-naming tasks* (Altarriba & Basnight-Brown 2009: 86-88). El procediment consisteix en la projecció en un ordinador, per mitjà d'un canó, de 12 imatges d'elements innovadors i recentment comercialitzats del camp de la cuina, de la tecnologia, de l'estètica o de l'esport (cf. § Annex). Els participants havien de donar-los nom d'acord amb les directrius següents: «Suposem que vosaltres heu inventat aquestes coses i que les voleu col·locar al mercat. Quin nom els posaríeu, en català?».

Bajo (2003: 30) explica que les teories sobre la producció lingüística distingeixen diversos nivells de representació que intervenen en el procés de creativitat lingüística, des de la pragmàtica fins a la fonètica, especialment quan una cosa o una imatge d'una cosa ha de ser designada. Primer, la imatge contacta amb la seva representació semàntica; açò vol dir que la imatge és reconeguda i entesa. En segon lloc, s'hi accedeix a la representació lèxica de la imatge. En aquesta mateixa línia, i, conseqüentment, la lexicalització comença amb l'accés a la cosa representada a través d'especificitat dels nivells lèxic, sintàctic i semàntic; i acaba amb la representació fonològica del mot.

Aquesta mena de tasques són útils perquè no sols activen directament la informació semàntica apropiada, sinó que també engeguen les relacions lexicosemàntiques entre la L1 i la L2 dels participants: català, castellà o d'altres. D'acord amb això, l'estimulació per mitjà d'imatges és una manera eficaç d'ampliar el lèxic que, normalment, usen i exercitar la memòria semàntica dels bilingües a través de múltiples rutes cap a la creativitat lexicosemàntica.

Com que el test va ser dut a terme per 4 grups escolars de 1r i de 4t d'ESO que procedien el PIP o el PEV, els resultats han estat molt més del que esperàvem, quan-

valencianoparlant, castellanoparlant, bilingüe o de llengua estrangera); i, de la territorialitat (dins o fora de la zona de predomini lingüístic valencià o castellà). D'aquesta manera, segons aquests criteris, tenim:

a) El Programa d'Educació en Valencià (PEV), dirigit a alumnes valencianoparlants o que viuen en entorns on predomina el valencià, s'aplica en Educació Infantil i Primària; i, també a alumnes castellanoparlants, en Educació Secundària. Es caracteritza per tenir el valencià com a llengua vehicular, a fi de prestigiar-la i augmentar-ne la competència lingüística. Pel que fa al castellà, hi és present, des del primer moment, en el vessant oral i en múltiples àrees. A més, aquest programa, incorpora una tercera llengua, un idioma estranger, en l'Educació Secundària. b) El Programa d'Incorporació Progressiva (PIP), pensat per a alumnes castellanoparlants o que viuen en poblacions de predomini lingüístic valencià, és vigent en Educació Primària i Secundària. Té com a llengua base el castellà i, gràcies a la introducció del valencià com a llengua i com a àrea (amb les assignatures de Valencià: Llengua i Literatura i Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural), hauria de garantir el domini dels continguts curriculars i la competència lingüística en valencià.

titativament i qualitativament. De fet, atesa la gran quantitat de materials obtinguts (més de 600 solucions) ens hem trobat en la necessitat de triar un fenomen a estudiar.

D'acord amb el paradigma teòric de la Semàntica Cognitiva i aclaparats per les més de 600 metàfores, metonímies, compostos patrimonials, compostos sintagmàtics, etc. (cf. § Martínez, en premsa) ens hem decidit per aprofundir en l'anàlisi d'un mecanisme molt escassament atès en català: el *blending* conceptual i morfològic.

2. El *blending* o amalgama: no sols un procediment de formació de mots

Els *blends* o «amalgams», «combinations», «coalesced i telescoped words» de l'anglès estan presents, com pensàvem, tant en les llengües germàniques, com també en les romàniques amb denominacions com «portmanteau» o «mots valise», en francès, i «mots maleta» –pel fet de ser paraules que contenen altres paraules, senceres o a trossos– o també «mots creuats» –pel fet de 'creuar' lexemes i semes– o «encast» –pel fet que de ser mots, sencers o a estelles, que s'encasten dins d'uns altres mots– en català.

2.1 El *blending* segons la morfologia

Morfològicament, els mots maleta o *blends* són segons Algeo (1977: 48) «underlying compounds which are composed of one word and part of another, or parts of two (and occasionally three) other words». Com molt bé argumenta Mattiello (2013: 127), tot i els factibles intents de classificar els *blends* gramaticalment, la veritat és que, d'acord amb l'opinió de molts acadèmics, com ara Barbaresi (1994), Karpf (1995) i Dressler (2005), el *blending* és més que un mer mecanisme gramatical. És un «extra-grammatical phenomenon». La raó és el caràcter d'heterogeneïtat que es manifesta en la impredictibilitat d'aparició i en la irregularitat de l'estructura, ja que, a diferència de la gramàtica tradicional, el *blending* permet: la combinació incerta de nuclis (de vegades, cap; de vegades, dos); la irregular sostracció, segmentació i supressió de mots o de parts d'aquests (Lehrer 1996: 364); i la combinació de diferents categories gramaticals (Bat-El 2006: 67).

Malgrat el tarannà disrruptiu que té aquest «lexical tease» (Kelly 1998: 586) respecte de la gramàtica tradicional, també presenta, com veurem, alguns patrons recorrents i, doncs, una tendència a la regularitat que ens ajuden a entendre'ls i a predir-ne l'aparició. A tall d'exemple, hi ha, normalment, una preferència natural per les relacions binàries (Dressler 2005); una contribució de nous significats al lexicó (Dressler 2005); i una relació d'iconicitat entre l'estructura del significat i la unió dels significants (Thornton 1993: 152).

Així mateix, Mattiello (2013: 138) ens ofereix un *hexàleg* del *blend* ben format, des d'un punt de vista morfosemàntic. La primera condició és l'analogia o la similitud tant entre els mots font i el *blend* final, com entre els *blends* que pertanyen a un mateix paradigma, en funció del rendiment del patró i de la lexicalització d'alguna estella en concret. La segona determinació és l'eufonia i la facilitat de pronúncia i de comprensió. La tercera llei és la capacitat de reconeixença o transparència. El quart requisit és la qualitat d'ésser únic en la llengua, és a dir, sense homòfons ni homògrafs. El cinquè criteri és la prominència d'un dels mots font com a nucli semàntic. El sisè punt és que la prominència del mot resultant ha de ser lògica i coherent amb la realitat a què fa referència.

2.2 El *blending* segons la semàntica

El *blending* o integració conceptual ha deixat d'estar «marginalised» com a procés de formació de neologismes i ha esdevingut una de les paraules clau per a la Semàntica Cognitiva, arran de la publicació de la Teoria de la Integració Conceptual de Turner i Fauconnier (2002). Aquesta teoria resulta fonamental per a explicar certes vies de la cognició humana, ja que, a més d'ocupar-se del llenguatge en general, s'hi

aplica en el lexicó i en la gramàtica, en particular. Segons exposen els pares fundadors, Turner i Fauconnier, al web ([//markturner.org/blending.html/](http://markturner.org/blending.html/)), la teoria de la integració conceptual és decisiva per al desenvolupament de la ment humana:

During the Upper Palaeolithic, human beings developed an unprecedented ability to innovate. They acquired a modern human imagination, which gave them the ability to invent new concepts and to assemble new and dynamic mental patterns. The results of this change were awesome: human beings developed art, science, religion, culture, refined tool use and language. Our ancestors gained this superiority through the evolution of the mental capacity for conceptual blending. Conceptual blending has a fascinating dynamics and a crucial role in how we think and live. It largely operates behind the scenes. [...] Blending is a process of conceptual mapping and integration that pervades human thought.

Geeraerts (1995: 655-665) ja aconsellava el tractament d'aquest fenomen com a l'intent cognitiu de conceptualització més reeixit. Molts processos de formació de paraules comporten la combinació o la fusió semàntica, cosa que els qualifica per a l'estudi en termes de *blending* conceptual com proposen Fauconnier i Turner (2002), tot i que aquesta anàlisi se centra, avui en dia, en el *blending* lèxic i morfològic.

Certament, la Teoria de la Integració Conceptual encunyada per Fauconnier i Turner, representa la superació de la Teoria de la Metàfora i la Metonímia Conceptual d'orientació lakoffiana. Mentre aquesta darrera concep la gènesi de la metàfora nova com una mera projecció entre dos dominis, un d'origen o *source* i un de destinació o *target*; la teoria del *blending*, segons Brandt (2002: 217), suposa que hi ha:

an internal process in a network of mental spaces that produces a 'fusion' or a 'blend' of elements and thereby suppresses structures in one of the inputs, the target material, which yields to structure from the other input, the source material

És a dir, hi intervenen quatre espais mentals: dos espais d'entrada o *input spaces*, un espai genèric i un espai d'amalgama o *blend*. El procés de generació de l'estructura emergent o *blend* consta de tres fases: 1) la *composició* o la projecció dels dos *inputs*; 2) la *compleció* o la incorporació dels coneixement enciclopèdic i experiencial, un marc o esquema addicional i independent; i 3) l'*elaboració* o prova de la consistència i l'adequació del contingut conceptual de l'espai integrat en el marc. Les relacions establides entre els dos *input spaces* són seleccionades per l'interlocutor entre les *Vital Relations* (CANVI, IDENTITAT, TEMPS, ESPAI, CAUSA-EFECTE, PART-TOT, REPRESENTACIÓ, PAPER, ANALOGIA, NO-ANALOGIA, PROPIETAT, SIMILITUD, CATEGORIA, INTENCIONALITAT i SINGULARITAT entre altres). L'*accommodation* que condueix vers el sentit nou amalgamat comporta la supressió d'elements essencials en el coneixement que es té dels espais mentals implicats. A més a més, com indica Martines (2012: 243), l'espai amalgamat o *blend* no sols inclou aquesta tria de propietats provinents dels dos espais mentals d'entrada, ja que també s'hi incorpora material que prové de l'elaboració de l'amalgama.

Brinton i Traugott (2005: 45) plantegen la qüestió de la institucionalització o la lexicalització, és a dir, de quina manera la integració d'una forma lèxica, amb una morfologia i un significat particular, com ara un *blend*, esdevé convencional i arriba a formar part del lexicó. A l'hora de fer servir una forma nova per a una ocasió concreta,

aquesta creació és coneguda bé, com a NONCE WORD, o bé, com a NONCE FORMATION. La primera serveix a necessitats immediates del context comunicatiu com la solució d'un problema comunicatiu, l'economia lingüística o la creativitat lingüística. En canvi, la NONCE FORMATION, esdevé un nou mot o un neologisme gràcies a l'acceptació de la comunitat lingüística i després de superar un procés de limitació, d'especialització o de fixació del significat, independentment del context comunicatiu. En aquest sentit, els *blends* s'institucionalitzen o es lexicalitzen com a NONCE WORD per l'espontaneïtat i la creativitat lingüística i com a NONCE FORMATION perquè entren a formar part del lexicó sota l'epíleg de neologismes.

Finalment, des d'una òptica pragmàtica, cal reconèixer com diu l'article referencial de *Blendalicious* (Lehrer 2007: 116 i 132) que el *blend* és un mitjà «fashionable, trendy, creative, and cool» per a cridar l'atenció de l'interlocutor, creat *ad hoc*, és a dir, en una situació comunicativa concreta. L'autor (Lehrer 2007: 126) assegura que, seguint una de les seves pròpies línies de recerca, l'eficàcia del procés d'identificació i d'interpretació dels nous *blends* per part dels interlocutors depèn de cinc condicions: 1) del context; 2) del percentatge de lletres –o grafies– i de sons –o fonemes– del mot font presents en el mot minvat; 3) de la freqüència d'aparició de l'estella del mot font; 4) del nombre de *blends* derivats del mot font; 5) del significat del mot maleta.

3. El *blending* o amalgama en català

Un «mot maleta» és un neologisme creat arbitràriament a partir de la fusió de dues paraules preexistents. De fet, es tracta d'un tipus d'encast: un joc d'addició que consisteix en la inserció d'un mot en el cos d'un primer per obtenir-ne un tercer inventat. Segons Serra (2000: 238), hi ha tres tipus de falques: la gràfica, la sil·làbica i la segmentada.

Malauradament, en català, l'estudi, la recopilació i l'ús dels *blends* ha estat sempre vinculat amb la tradició ludolingüística, és a dir, ha estat tractat com un joc de paraules, un acudit, un exercici de paronomàsia, etc. En són una mostra l'esbojarrat *Diccionari de falses etimologies* de J. Maria Espinàs o els humorístics diccionaris *Diccionari poc útil* de Toni i la *Petita enciclopèdia catalana Z-A* d'Orteu, Perelló i Salvador propis de la lexicografia de l'absurd.

Martí i Castell (2002: 125) defineix els «mots maleta» dins el capítol dedicat a les abreviacions i, més concretament, als acrònims, com «aquells formats per la primera i la darrera síl·laba (o el mot complet), respectivament, dels dos elements del terme complex desenvolupat, que es refereixen generalment a noms comuns».

L'Observatori de Neologia (OBNEO) (2004: 168-171) inclou els *blends* dins de la categoria d'*acrònim*, seguint la lingüística tradicional. I, a més de bandejar aquests neologismes només als àmbits d'especialitat, els qualifiquen de «curiosos», «enginyosos» i «efímers». Des del punt de vista morfològic i sintàctic defineix els *acrònims* com a 'unitats lèxiques formades a partir de la unió de més d'un mot o de seqüències de més d'un mot'; i, més avant, desplega les regles de formació dels acrònims: A truncat + N; SP truncat + N; N + N; N truncat i A truncat; i, A truncat + A truncat. En canvi, des del vessant semàntic, afirma que 'el significat de l'acrònim és la fusió dels significats dels mots que l'han format'.

D'una altra banda, Cabré & Estopà (2009: 187-189) comencen parant més atenció a l'òptica morfològica, i de gaidó a la semàntica, ja que estableixen una distinció entre els acrònims: aquells que es refereixen a una única realitat concreta i, aquells que són una abreviatura o un sinònim d'una realitat que ja té una denominació en la llengua. És a dir, l'acronímia és mesurada en termes del grau (de l'1 al 3) de

novetat de la realitat a la qual designen i del grau (de l'1 al 3) d'utilitat segons l'OBNEO. En essència, s'hi adverteix un gran buit en el tractament de l'estudi semàntic dels acrònims en català.

Probablement, aquesta circumstància és deguda a la qualitat efímera d'aquest mecanisme de formació de neologismes; ara bé, n'hi ha que s'han incorporat al llenguatge diari no necessàriament d'especialitat. Sorprenentment, en la llengua antiga ja n'hi havia, de *blends*; la tradició etimologicista del gran Joan Coromines tendia a parlar d'encreuament de mots arreu del gran *DECat?* Joan Veny (2008: 163), en analitzar l'obra corominiana, n'esmenta els casos de *rautar* (< *raure* + *gratar*), *estifollar* (< *estirar* + *afollar*), *estifellar* (< *afollar* + *estellar*)... Qui no ha après gramàtica històrica amb l'evolució de *enclusa*, sorgida d'un encreuament –és a dir, un *blending*– entre ENCUDINE per INCLUDERE segons el mateix genial *DECat?* Els exemples es poden multiplicar per molt.

Així mateix, en el català contemporani trobem mots maleta vinculats, com palesa el títol del llibre de Torrent (1999), *La llengua de la publicitat*, amb el món de la tecnologia i de la informàtica com ara *informàtica* (< *informació* + *automàtica*); amb l'àrea de la cuina com, per exemple, *cuinafació* (< *cuina* + *calefacció*) i *Nestea* (< *Nestlé* + *tea*), on intervé la marca d'aliments; amb l'àmbit de les finances com *credireformes* (< *crèdit* + *reformes*) i *credicaixa* (< *crèdit* + *Caixa*), on s'hi inclou el nom de l'oficina bancària; i *Catalunyawagen* (< *Catalunya* + *wagen*), del camp del motor.

4. Els materials obtinguts de l'experiment: visió de conjunt

A grans trets, com s'ha comentat, l'experiment realitzat ha resultat molt productiu quantitativament (més de 600 solucions) i qualitativament pel que fa a l'heterogeneïtat de fenòmens. Concretament, disposem d'una gran diversitat de compostos (patrimonials, sintagmàtics i *blendings*), metàfores, metonímies i altres (per exemple, derivats) que conformen les denominacions atorgades pels 100 alumnes enquestats a les 12 Imatges de la prova «Què és açò?» (cf. § Martínez, en premsa). Per aquesta raó, com s'ha avançat, hem pres la determinació d'estudiar a fons el *blending* com a un dels mecanismes més representatius de l'onomasiologia i de la semasiologia.

Com s'hi pot observar a la *Taula 1.*, el nostre corpus ens forneix d'una gran quantitat de mots formats per composició, patrimonial i sintagmàtica, dins dels quals se situen els *blends*.

Programa i curs	Total de respostes	Total i percentatge de compostos	Total i percentatge de <i>blends</i>
PIP	284	256 (90'14%)	18 (7'03%)
1r	87	82 (94'25%)	3 (3'65%)
4t	197	174 (88'32%)	15 (8'62%)
PEV	396	324 (81'81%)	27 (8'33%)
1r	210	178 (84'76%)	14 (7'86%)
4t	186	146 (78'49%)	13 (8'90%)
TOTAL	680	580 (85'29%)	45 (7'75%)

Taula 1. Repartiment per cursos i per programa dels compostos i dels *blends*

La composició amalgamada o *blending* és, com s'ha avançat, el mecanisme de generació de noves unitats lèxiques que, des del punt de vista bé, morfològic i semàntic o bé, onomasiològic i semasiològic, ha rebut considerable atenció, sobretot,

en anglès, dins el panorama cognitivista –Turner i Fauconnier (2002)–. Aquest fenomen de formació de paraules, estudiat per nombrosos lingüistes d'arreu del món (Finlàndia, Noruega, EUA, Alemanya, Itàlia, Anglaterra, etc), manca d'una tradició en català; és per aquest motiu que davant l'elevat nombre i la tipologia de *blends* obtinguts en l'experiment «Què és açò?» (45 unitats que representen un 7'75% dels mots compostos) ens hem decidit a aprofundir-hi.

A la darrereria del segle passat, Algeo (1977), Soudanek (1978), Cannon (2000) i, sobretot ja dins aquest mil·lenni, Kemmer (2003), Ronneberger-Sibold (2006) i Lehrer (2007) han provat de categoritzar aquests *blends* d'acord amb l'estructura morfològica, morfofonològica i semàntica. La gran varietat de taxonomies i de denominacions atorgades als diferents patrons demostren la multitud de paràmetres o de criteris en funció dels quals els *blends* varien i, doncs, poden ser especificats. La lingüista italiana Mattiello (2013: 118) proposa una classificació pròpia per a l'anglès on tracta d'aprofundir les antecedents i, especialment la referencial de Kemmer (2003). Seguint-la, farem un primer acostament a l'estudi, sobretot morfològic i, parcialment, fonològic del *blending*. A més, d'acord amb la fonamentació teòrica del nostre estudi, la LC (Lingüística Cognitiva), recorrem, sempre que és possible, a l'explicació semàntica de tots i cadascun dels mots maleta que conformen el nostre corpus (cf. § Martínez, en premsa).

5. Un cas particular de *blends* parcials: *espagueitor* i *forqueitor*

El treball de Kemmer (2003:90) ja havia parat atenció sobre un tipus concret de *blends* parcials⁴ en anglès en què l'estella final d'un mot deu haver experimentat un procés de *morfologització* de manera que arriba a mostrar un patró pròpiament derivacional; al capdavant, representa un tipus de gramaticalització certament interessant i, com veurem, no tan llunyà d'altres que hem pogut intuir en el nostre corpus i en la mateixa història del català i de les llengües romàniques, en general. Alhora, aquest cas il·lustra un procés d'integració conceptual, al capdavant, no gaire diferent dels reportats per nosaltres ací.

Molt sintèticament: el mot *literati* 'men and women of letters; the learned class as a whole' (*DEOxford*), al llarg del segle XX va experimentar en anglès un canvi semàntic de caire metonímic que el dugué fins a 'grup social selecte, elit' i va començar a participar en la generació de *blends* morfològics en què l'estella final –*erati* arrossegava tot un domini conceptual vinculat amb aquesta noció ('elite group'). Inicialment –*erati* tendeix a generar mots creuats que reproduïen molt de prop l'estructura sil·làbica de *literati* (*glitterati*, *chatterati* < *glitter* + *literati* i *chat* + *literati*): mots de 4 síl·labes amb una alveolar sorda /t/ com a final de la primera estella superposada (cf. § a) de la *Figura 1*); progressivament, afectà mots també de 4 síl·labes, però amb qualsevol consonant com a final de la primera estella superposada (*botherati*, *luncherati*; cf. § b) de la *Figura 1*); i, a la fi, amb mots de més de 4 síl·labes (*digiterati*, *Britpopperati*; cf. § c) de la *Figura 1*). Allò que era de bon principi una estella final d'un mot

a) que participava en la formació de *blends* arrossegant la noció de 'elite group', heretada del mot font (literari), i

b) que apareixia en *blends* que, al seu torn, reproduïen l'estructura sil·làbica del formant font, arriba a actuar com a (semi)suffix capaç de produir mots derivats nous. En termes d'Ungerer (2007:670) hi ha hagut un desenvolupament des d'un esquema de nivell baix a un de cada vegada més alt.

⁴ *Blends* parcials són, segons Mattiello (2013: 120), 'those in which only one source word is reduced, the other being left in its full form'.

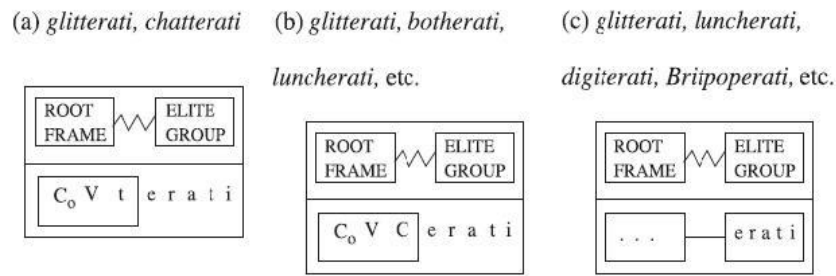

Figura 1. Esquemes de desenvolupament dels *blends* amb *-erati* (adaptat d'Ungerer 2007: 672)

Kemmer (2003:85), seguint el model primerenc de representació de Fauconnier i Turner (1995), fa una anàlisi detallada del procés semàntic que degué permetre que *-erati* comencés a assumir un paper derivacional i a arrossegar el sentit del lexema originari sencer i això en un dels primers *blends*: *glitterati*. El reproduïm tot seguit (Figura 2) atès que és aclaridor del procés:

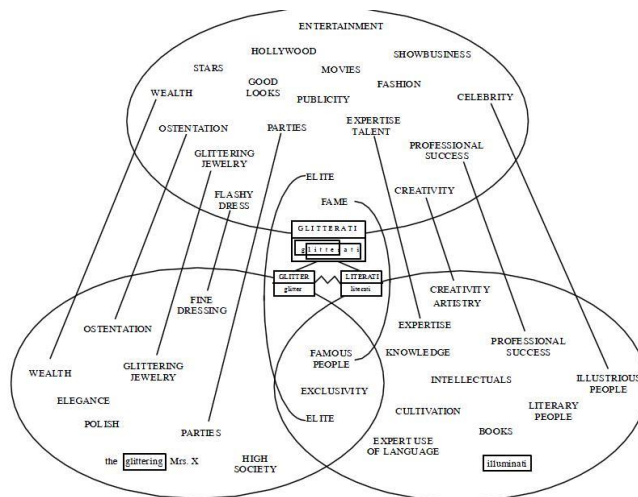

Figura 2. Dominis conceptuals del *blend* *glitterati*

Essencialment, tot i que *glitterati* perfila un concepte que conté alguns elements presents en sengles dominis conceptuals d'entrada (o *input spaces*), té a més, una estructura conceptual emergent que va més enllà del que trobem en qualsevol d'aquests dominis conceptuals inicials. Presumptament, la major part d'aquesta estructura emergent prové del context prototípic en què aquest mot és *on line*, és usat.

La cosa remarcable, com també emfasitza Ungerer (2007: 671) amb mots de la mateixa Kemmer (2003, nota 7), és el fet que aquest cas permet il·lustrar que “morphemes should be regarded as a special case of association of sounds with meaning, «the case in which the connexion of a sound string with a meaning is very well entrenched and the unit is recombinable»”

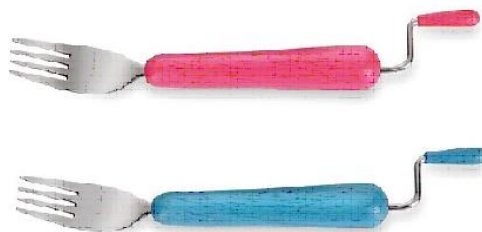
Lehrer (2007: 121) ha aprofundit més recentment en la qüestió i arriba a parlar dels «splinters as bound morphemes»; descriu un comportament semblant a l'observat ací amb *-erati* per a altres estelles, també en anglès: *Mc-*, *-thon*, *-gate*, *-holic*, *-alicious*. Fóra de molt d'interès aplicar una anàlisi semblant al català, tant contemporani com del passat, a fi de constatar si, com s'esdevé en la llengua anglesa, aquesta mena concreta de *blends* i, en general, el fenomen dels mots maleta

efectivament «have become increasingly common that they should no longer be considered as a marginal word-forming device» Lehrer (2007: 132). Al capdavant i pel que fa als nostres interessos ara i ací, convé parar atenció en el fet que els processos morfològics i els semàntics van agafats de la mà en la lexicogènesi.

Els nostres joves enquestats han produït dos mots creuats que s'acosten (i molt) a aquest tipus de *blends*. Es tracta de:

*espagueitor*⁵ (1r PEV) < *espagueti* + *eitor* (< *ator*): [ABCD]_N + [EF]_{SUF} □ [ABCEF]_N

forqueitor (4t PIP) < *forqueta* + *eitor* (< *ator*): [ABC]_N + [DE]_{SUF} □ [AB¹DE]_N

Imatge 1.

Totes dues són denominacions generades per a la mateixa cosa (cf. § *Imatge 1*). El primer respon a la metonímia que lliga els espaguetis amb l'eina amb què aquests són menjats; el segon identifica la cosa categoritzada com a [FORQUETA]⁶. La quasi reduplicació del segment amb dental sorda present en tots dos mots (–*ti*/ –*eta* + *eitor*) deu haver afavorit l'haplologia en *espague(ti)eitor*, *forqu(et)eitor*. A més, si atenem a les tendències descrites per Kemmer (2003: 90; cf. supra) en la generació de *blends* d'aquesta mena, aquesta haplologia no deu ser casual: permet que els mots nous preserven el nombre de síl·labes del mots font (*espagueti*, 4 > *espagueitor*, 4; *forqueta*, 3 > *forqueitor*, 3).

Podríem identificar ambdós mots com a simples derivats amb un sufix resultat de l'adaptació de la pronúncia anglesa del llatí –ATOR, morfema generador de noms d'oficis en aquesta llengua. Hi ha, però, una altra interpretació que connecta amb el procés observat adés amb –*erati*. Aquest sufix, sovint escrit i dit amb l'evident intenció de reproduir la pronúncia anglesa (–*eitor*), s'ha difós en els darrers decennis gràcies al cinema: als anys 80 del segle passat, *Terminator* (1984) i la sèrie de *seqüeles*; i al 2000, *Gladiator*. Una simple cerca a la xarxa, sense gens de voluntat de sistematicitat, permet descobrir-hi, en pàgines en català (i en espanyol): *Aznarator* i *Aznareitor*, *Aguirrator* i *Aguirreitor*, *Angelanaitor*, *Marianator* i *Marianeitor*... (cf. § enllaços⁷); fins i tot, cosa remarcable dins la Teoria de la Integració Conceptual,

⁵ Seguim i adaptem a les nostres necessitats, l'anàlisi de constituents sil·làbics dels *blends* de Plag (2003: 125): cada lletra majúscula equival a una síl·laba. Nosaltres fem servir els números en superíndex per a senyalar si el segment sil·làbic conservat correspon a la primera (1) o segona part (2) de la síl·laba; a més a més, hi afegim la categoria gramatical dels constituents i del mot resultant per mitjà de les inicials, en subíndex, Suf ('sufix') i N ('nom').

⁶ Els mots en versaleta introduïts entre [] són conceptes.

⁷ *Aznarator* i *Aznareitor*

<https://www.google.es/search?q=aznareitor&safe=active&tbm=isch&ei=VnesU7WMA-eN0AWIh4DwCw#facrc=&imgcr=WY8QUvKelqos6M%253A%3B-iv7Pz6BSyB1tM%3Bhttp%253A%252F%252Fquemedics.diezminutos.es%252Fvar%252Fqmd%252Fstorage%252Fimagenes%252Fnoticias-famosos%252Fel-cambio-de-jose-maria-aznar%252F00-aznar%252F266941-1-esl-ES%252F00-aznar-carruselPrincipalRetratoHome.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fquemedics.diezminutos.es%252Fnoticias-famosos%252Fel-cambio-de-jose-maria-aznar%3B110%3B110>
<https://www.google.es/search?q=aznareitor&safe=active&tbm=isch&ei=VnesU7WMA-eN0AWIh4DwCw#facrc=&imgdii=&imgcr=yTbEpGID20e->

aquests mots nous acompanyats de material gràfic (fotografia, collages, caricatures...) que ajuden a crear (i a entendre) el marc cognitiu en què han estat generats. Què tenen en comú aquests nous *productes* amb els nostres *espagueitor, forqueitor*?

Hi ha un paral·lelisme notable entre *-erati* i *-ator* (*-eitor*): el primer, com s'ha dit, estella final de *literati*, va assumir el contingut semàntic del mot sencer del qual va ser segregat: inicialment, 'men and women of letters; the learned class as a whole' i, metonímicament, 'elite group'. El segon es difon entre nosaltres lligat a dos mots (*Terminator, Gladiator*, noms de pel·lícules) que evoquen dominis cognitius que inclouen trets com ara 'violència', 'ús de la força', 'armes', 'autoritarisme', 'sang', 'lluïta'... No és gens desgavellat suggerir que l'eina de la *Imatge 1* haja pogut afavorir una projecció d'aquests dominis cognitius sobre la [FORQUETA], representada com una arma i sobre el mateix fet de menjar amb ànsia i delectació un bon plat d'[ESPAGUETIS] amb força tomaca (de vermell color sanguini...!). Certament aquesta càrrega semàntica no era en l'humil *-ATOR* llatí originari; era, més aviat, en els títols i en l'argument de totes dues pel·lícules. Per tant, l'anàlisi més adequada dels nostres dos mots és aquesta:

espagueitor (1r PEV) < *espagueti* + *eitor* (< *ator* < *Terminator-Gladiator*):
[ABCD]_N + [EF]_{SUF} □ [ABCEF]_N

forqueitor (4t PIP) < *forqueta* + *eitor* (< *ator* < *Terminator-Gladiator*):
[ABC]_N + [DE]_{SUF} □ [AB¹DE]_N

IM%253A%3BIZ4o0AHY0hvjM%3Bhttp%253A%252F%252Fispainteve.files.wordpress.com%252F2013%252F05%252Fchemaneitor.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fispainteve.wordpress.com%252Ftag%252Fspain%252F%3B1050%3B1500

Aguirator i *Aguirreitor*

<https://www.google.es/search?q=Aguirator&safe=active&tbm=isch&ei=IHqsUG9EOeq0QWivIHICYQ#facrc=&imgdii=&imgrc=TEKSONIGYhbPaM%253A%3B9j473kjTS2rPWM%3Bhttp%253A%252F%252Fi1.ytimg.com%252Fvi%252FoJq6U68Sieg%252Fhqdefault.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.youtube.com%252Fwatch%253Fv%253DoJq6U68Sieg%3B480%3B360>

Angelanator

https://www.google.es/search?q=marianator&safe=active&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=U3esU7P FNKmj0QWthYCgCg&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1024&bih=677#q=aguirre+terminator&safe=active&tbm=isch&facrc=&imgdii=&imgrc=B_kxHKWDPDGemM%253A%3BVT0rU8TekZYqJM%3Bhttp%253A%252F%252Fmedial.faz.net%252Fpolopoly_fs%252F1.1805931!%252Fimage%252F2737747754.jpg_gen%252Fderivatives%252Farticle_aufmacher_gross%252F2737747754.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Ffernesto-consultoria.blogspot.com%252F2012%252F12%252Ffla-perversion-de-la-rescates.html%3B600%3B337

Marianator i *Marianeitor*

https://www.google.es/search?q=marianator&safe=active&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=U3esU7P FNKmj0QWthYCgCg&ved=0CAcQ_AUoAg&biw=1024&bih=677#q=Marianeitor&safe=active&tbm=isch&facrc=&imgdii=&imgrc=x2oont_i7Q_cGM%253A%3B2-Kn4r1XPL_86M%3Bhttp%253A%252F%252F1.bp.blogspot.com%252F-oW1K4rcgk60%252FTsb7p3KstI%252FAAAAAAAAAABA%252FwjYmxzXbDnw%252Fs1600%252FLa%25252Bbloc%25252Bhistoria%25252Bde%25252BMarianeitor.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fmarianator.blogspot.com%252F%3B935%3B272

https://www.google.es/search?q=Marianeitor&safe=active&tbm=isch&ei=VnesU7WMA-eN0AWIh4DwCw#facrc=&imgdii=&imgrc=1uA0V-3sdcp7kM%253A%3B38fhf8bcGRjgFM%3Bhttps%253A%252F%252Fwww.cuatro.com%252Fmas-de-cuatro%252FMariano-Rajoy-Marianeitor_MDSVID20100506_0008_5.jpg%3Bhttps%253A%252F%252Fwww.cuatro.com%252Fetiqueta%252FMarianeitor%252F%3B400%3B225

<https://www.google.es/search?q=Marianator&safe=active&tbm=isch&ei=VnesU7WMA-eN0AWIh4DwCw#q=Marianator&safe=active&tbm=isch&facrc=&imgdii=&imgrc=x4TnZDngOa8hrM%253A%3B1Chst1K9NV6efM%3Bhttp%253A%252F%252F3.bp.blogspot.com%252F-jGvX8t8FIw%252FUeQHhGtVrI%252FAAAAAAAAAAMI%252FxoihYBD3WY%252Fs320%252FMARIANATOR.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fholamariola.blogspot.com%252F2012%252F07%252Fmuntages-contra-la-crisis-mes-val.html%3B320%3B248>

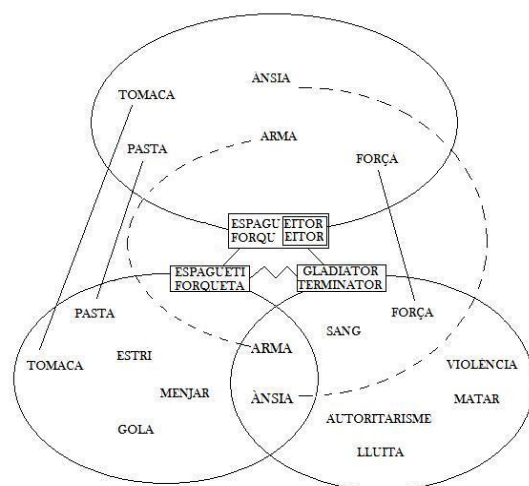

Figura 3. Dominis conceptuals dels blends espagueitor i forqueitor

6. Conclusions

La creació conscient d'un neologisme, com molt bé suggereix Serra (2000: 244), és un acte de creació audaç, sobretot, si naix de la necessitat urgent d'anomenar un objecte nou amb un referent tangible en el món (cf. § 1.3. Metodologia). És aquesta audàcia la que demostren els artífex de mots maleta, com els nostres enquestats, quan sintetitzen dos mots preexistents en una tercera paraula capaç d'eixamplar el territori del que pot ser dit. Una altra qüestió és que després l'esforç de creació lèxica germinen en els usuaris de la llengua.

El cert és que els *blends* han esdevingut cada vegada més comuns, tan comuns que han deixat de ser considerats un dispositiu de formació de paraules marginal, si més no en llengües com ara l'anglès, per esdevenir tota una eina per a expressar la novetat de la realitat que ens envolta, dia a dia. A la vista dels resultats que aportem en aquest estudi, comprovem com la mateixa cosa és vista, és categoritzada de maneres diverses, i, icònicament, plasmada en *blends* morfològics i *blendings* conceptuals. De fet i, com s'ha constatat, l'aparició i l'ús d'aquest mecanisme extra-morfològic va lligat a la rellevància il·locutiva, a l'efecte que es vol crear en l'interlocutor: cridar l'atenció, semblar més modern, etc. En aquest sentit, tot i que els *blends* són més freqüents en els mitjans escrits i, doncs, en un llenguatge d'especialitat, també brollen en la llengua oral i quotidiana, ja que es tracta de creacions *ex-novo* i *ad hoc* de la situació comunicativa concreta. És per aquest motiu que, a pesar del caràcter efímer d'aquesta NONCE WORD (Brinton & Traugott 2005: 45), vinculada a l'espontaneïtat i a la naturalitat de les necessitats del context comunicatiu, pot esdevenir NONCE FORMATION en funció de la lexicalització i, com dèiem, de l'èxit que assolisca entre els usuaris de la llengua. Aquest caràcter fugaç que defineix els mots maleta recorda l'automatització de les metàfores i les metonímies explicada per Lakoff & Johnson en l'excel·lent *Methaphors we live by* (1980). De fet, de la mateixa manera, una estella (o *splinter*), generada pel truncament morfològic i semàntic d'un mot, comença a ésser comuna, pren l'estatus de morfema i passa a comportar-se com una forma lexicosemàntica independent (cf. § -eitor < -ator < *Gladiator* o *Terminator*).

En efecte, aquest mecanisme de generació de noves realitats lexicosemàntiques es troba en ple esclat en les llengües romàniques gràcies a la

influència de les llengües germàniques, concretament, de l'anglès i, sobretot, entre les generacions més joves, submergides en la novetat tecnològica i comercial.

Bibliografia citada

- ALGEO, John. 1977. «Blends: A Structural and Systematic View». *American Speech*. 52. 47-64.
- BAJO, M. Teresa & M. Carmen PUERTA-MELGUIZO & Pedro MACIZO. 2003. «The locus of semantic interference in picture naming». *Psicológica*. Granada/Amsterdam. University of Granada/University of Amsterdam. 24. 31-55.
- BAT-EL, Outi. 2006. «Blends». *Encyclopedia of Language and Linguistics*. II ed.
- BRANDT, Line & Per Aage BRANDT. 2005. «Making Sense of a Blend. A cognitive-semiotic approach to metaphor». *Annual Review of Cognitive Linguistics*. 3. 216-249.
- BRINTON, Laurel & Elizabeth Closs TRAUOGOTT. 2005. *Lexicalization and language change*. Cambridge University Press. Cambridge.
- CABRÉ, Maria Teresa & Rosa ESTOPÀ. 2009. *Les paraules noves. Criteris per a detectar i mesurar els neologismes*. Barcelona. Universitat Pompeu Fabra/ EUMO.
- CANNON, Garland. 1986. «Blends in English Word Formation». *Linguistics*. 24. 725-753.
- CARROLL, Lewis. 1872. *Alice's Adventures In Wonderland and Through the Looking Glass*. Stilwell Digireads.com Book.
- CERVANTES, Miguel de. 1605. *El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha*. I. ed. Felipe Pedraza. Santiago de Xile. Algaba.
- DECat = COROMINES, Joan. 1983-1991. *Diccionari etimològic complementari de la llengua catalana*. 10. Barcelona. Curial.
- DOMÈNECH, Ona & Rosa ESTOPÀ. 2011. «La neologia per sufixació: anàlisi contrastiva entre les varietats diatòpiques de la llengua catalana». *Caplletra. Revista internacional de filologia*. 51. tardor. 9-33.
- DRESSLER, Wolfgang. 2005. «Word-formation in natural morphology». Pavol STEKAUER & Rochelle LIEBER. *Handbook of Word-Formation*. Netherlands. Studies in Natural Language & Linguistic Theory.
- FAUCONNIER, Gilles & Mark TURNER. 2002. *The way we think. Conceptual blending and the mind's hidden complexities*. Nova York. Basic Books.
- GEERAERTS, Dirk & Hubert CUYKENS. 1995. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford. Oxford University Press.
- GEERAERTS, Dirk. 1997. *Diachronic Prototype Semantics. A contribution to Historical Lexicology*. Clarendon Press. Oxford.
- GRIES, Stefan. 2004. «Shouldn't it be *breakfunch*? A quantitative analysis of blend structure in English». *Linguistics*. 42. 639-667.
- JANSSEN, T. & G. REDEKER. 1999. *Cognitive Linguistics: Foundations, Scope and methodology*. Berlin. De Gruyter Mouton.
- KARPF, Annemarie & Wolfgang U., DRESSLER. 1995. «The theoretical relevance of pre- and protomorphology in language acquisition». *Yearbook of Morphology 1994*. Geert E. BOOIJ & Jaap VAN MARLE. Dordrecht. Kluwer. 99-122.
- KELLY, M. H. 1998. «To 'brunch' or to 'brench': Some aspects of blend structure». *Linguistics*. 36.3. 579-590.
- KEMMER, Suzanne. 2003. «Schemas and lexical blends». Hubert CUYKENS & Thomas BERG, René DIRVEN, Klaus-Uwe PANTHER. *Motivation in Language. Studies in Honor of Günter Radden*. Amsterdam/ Philadelphia. John Benjamins. 69-97.
- LANGACKER, Roland. 1987. *Foundations of cognitive Grammar*. I. Theoretical Prerequisites. Califòrnia. Standfor University Press.
- LEHRER, Adrienne. 2007. «Blendalicious». Judith Munat. *Lexical Creativity, texts and contexts*. Amsterdam/ Philadelphia. John Benjamin. 115-133.

- LESSARD, Greg & Michael LEVISON. 2001. «Lexical creativity in L2 French». *IRAL. International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*. De Gruyter Mouton. 39. 245-257.
- MARTÍ I CASTELL, Jordi. 2002. *De la preceptiva de la llengua catalana: reflexions i notes 2002-2002*. Barcelona. Servei de Relacions Exteriors de l'IEC.
- MARTINES, Josep. 2012. «La integració conceptual o blending i l'arc de Sant Martí. Vers una semàntica cognitiva diacrònica i cultural». *EHumanista*. 2, 240-270.
- Martínez, Caterina. En premsa. «El temps de les *sanmàlies*. El *blending*, un recurs de creativitat lexicosemàntica dels aprenents de llengua en l'ESO».
- MATTIELLO, Elisa. 2013. *Extra-grammatical Morphology in English: abbreviations, blends, reduplicatives and related phenomena*. Berlin/Boston. De Gruyter Mouton.
- OBNEO = Observatori de Neologia. 2004. *Llengua catalana i neologia. Part 1. La creació lèxica en català. Part II. Recull de neologismes*. Barcelona. Universitat Pompeu Fabra/ EUMO.
- PLAG, Ingo. 2003. *Word-Formation in English*. Cambridge. University Press.
- RONNEBERGER-SIBOLD, Elke. 2006. «Lexical blends: Functionally tuning the transparency of complex words». *Folia Lingüística*. XL. 155–181.
- SCHMID, Hans-Jörg. 2011. «Conceptual blending, relevance and novel N+N-compounds». Sandra HANDL & Hans-Jörg SCHMID. *Windows to the Mind: Metaphor, Metonymy and Conceptual Blending*. Berlín/ Nova York. De Gruyter Mouton. 219-245.
- SERRA, Màrius. 2000. *Verbàlia. Jocs de paraules i esforços de l'enginy literari*. Barcelona. Empúries. 238-245.
- SOUDEK, Lev. 1978. «The relation of blending to English word-formation: Theory, structure and typological attempts». *Proceedings of the 12th International Congress of Linguists*. Vienna. 28 August–02 September 1977. Wolfgang U. DRESSLER, and Wolfgang MEID. 462–466.
- THORNTON, Anna M. 1993. «Italian blends». *Natural Morphology: Perspectives for the Nineties*. Livia TONELLI & Wolfgang U. DRESSLER. Padova. Unipress. 143–155.
- TORRENT, Anna M. 1999. *La llengua de la publicitat*. Barcelona. Biblioteca Milà i Fontanals 33. Abadia Montserrat.
- TURNER, Marck. 2007. «Conceptual Integration». Dirk GEERAERTS & Hubert CUYCKENS. *The Oxford handbook of cognitive linguistics*. Oxford. Oxford University Press. 377-393.
- UNGERER, Friederich. 2007. «Word formation». Dirk GEERAERTS & Hubert CUYCKENS. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford University Press. Oxford. 650-675.
- VENY, Joan. 2008. «Joan Coromines i l'etimologia catalana». Teresa CABRÉ *et al.* *Joan Coromines i la filologia romànica*. Barcelona. UAB. 139-176.

Recebido para publicação em 15-08-14; aceito em 17-09-14